

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

16.11.2016 № 16-2104

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Парубію А.В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

Відповідно до Плану роботи Рахункової палати на 2016 рік проведено аудит ефективності виконання органами державної влади повноважень щодо дотримання вимог законодавства в частині повернення та безспірного списання коштів державного бюджету.

Протягом 2014–2015 років і I півріччя 2016 року в Україні система контролю за поверненням та безспірним списанням коштів державного бюджету була недосконалою, а взаємодія органів державної влади при виконанні своїх функцій – слабкою. Індикативні показники доходів доводилися Мінфіном до виконання ДФС (Міндоходів) без урахування наявних надміру сплачених сум податків і зборів та не завжди обґрунтовано.

У Казначействі відсутні дані щодо обсягів повернення та безспірного списання коштів державного бюджету. Такі дані за 2014–2015 роки та I півріччя 2016 року було **сформовано лише за ініціативи контрольної групи Рахункової палати на підставі інформації територіальних органів Казначейства.** Зокрема, протягом такого періоду з **22,9 млрд грн**, заявлених платниками до повернення податків, зборів, митних платежів та інших доходів, повернуто **15,1 млрд грн** (65,9 відс.), у тому числі на поточні рахунки юридичних та фізичних осіб – **8,2 млрд грн**; з **0,9 млрд грн** безспірно списано за судовими рішеннями **0,5 млрд грн** (55,6 відсотка).

Мінфіном як головним органом у системі центральних органів виконавчої влади не забезпечено ефективної координації роботи органів Казначейства та ДФС (Міндоходів). Відсутність формування та зведення інформації щодо повернутих та безспірно списаних коштів державного бюджету на рівні **Казначейства; обліку і узагальнення звернень платників** про повернення платежів, складених висновків та фактично повернутих сум податків, зборів, митних платежів – на рівні **ДФС (Міндоходів)** призвела до розбіжностей в даних фактично повернутих та безспірно списаних коштів, що також не сприяло стабільності та ритмічності наповнення державного бюджету.

Так, за даними Казначейства **повернуто на 2,2 млрд грн та безспірно списано на 10,0 млн грн більше**, ніж за даними Мінфіну. На поточні рахунки платників податків повернуто **на 0,5 млрд грн менше**, ніж за даними ДФС.

Системні недоліки в організації внутрішнього контролю та відсутність обґрунтованих і своєчасних управлінських рішень на рівні Казначейства, відсутність внутрішнього контролю на рівні ДФС (Міндоходів) призвели до недотримання їх територіальними органами вимог законодавства при поверненні та безспірному списанні коштів державного бюджету.

Органами Казначейства **80,4 відс. висновків** органів ДФС (Міндоходів) поверталися на доопрацювання, за іншими **19,6 відс.** – здійснювалося повернення платежів, однак **стан їх опрацювання** органами Казначейства **залишався на низькому рівні.** Так, аудитом установлено повернення органами Казначейства **37,4 млн грн** податків і зборів за **545 висновками** органів ДФС (Міндоходів), які підлягали поверненню останнім без виконання, оскільки були складені з **порушенням** вимог чинного законодавства, у тому числі повернення податків і зборів за **312 висновками** спричинили втрати бюджету в сумі **13,2 млн гривень.**

Водночас Казначейством **не опрацьовувалася** наявна в Єдиному державному реєстрі судових рішень інформація щодо винесених рішень з питань безспірного списання та **не здійснювалося повернення митних платежів платникам** (в деяких випадках більше року) відповідно до отриманих виконавчих документів.

Органами ДФС (Міндоходів) у процесі адміністрування податків і зборів приймалися неправомірні управлінські рішення та не дотримувалися норми статті 43 Податкового кодексу України. Так, аудитом встановлено, що:

- в **212 висновках** на перерахування **23,1 млн грн** з одного коду класифікації доходів бюджету на інший не зазначено дати та номера заяви платника, що свідчить про **прийняття** органами ДФС (Міндоходів) **рішень** про перерахування коштів без відома (згоди) платника податків;

- в **37 висновках (68,6 млн грн)** заяви на повернення платником було подано раніше, ніж сплачено суму податку;

- по **22 висновках 5,9 млн грн** податків повернено на початку звітного місяця за фактом такої сплати в кінці попереднього місяця, що може свідчити **про сплату податків з наступним їх поверненням** на рахунок платника для забезпечення виконання органами ДФС (Міндоходів) індикативних показників доходів.

У порушення вимог пункту 43.5 статті 43 Податкового кодексу України територіальними органами ГУ ДФС у м. Києві та Міжрегіональним головним управлінням ДФС – Центральним офісом з обслуговування великих платників до ГУ Казначейства у м. Києві та ДПІ у м. Полтава ГУ ДФС у Полтавській області до Управління Казначейства у м. Полтаві передано **275 висновків** на **466,0 млн грн** з недотриманням строків їх подання.

Неповернення (несвоєчасне повернення) платникам сплачених сум податків, зборів, митних платежів призводило до звернення їх до судів. Однак встановлено, що ДФС **не володіло інформацією** щодо оскарження платниками податків відмов органів ДФС у поверненні їм помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань з **податків і зборів.**

У 2015 році та I півріччі 2016 року ГУ Казначейства у м. Києві повернуто **603,8 млн грн** митних платежів за **225 висновками** Київської міської митниці ДФС, складеними на підставі рішень Окружного адміністративного суду м. Києва та Київського апеляційного адміністративного суду, а не заяв платників податків.

Складення таких висновків суперечить вимогам пункту 43.4 статті 43 Податкового кодексу України в частині обов'язковості при складанні висновку органом ДФС подання платником заяви про повернення коштів та свідчить про неоднозначне застосування судами норм чинного законодавства при поверненні митних платежів.

У періоді, що підлягав аудиту, нормативно-правове забезпечення повернення та безспірного списання коштів державного бюджету було недостатньо врегульованим. Так, потребують узгодження окремі норми Податкового кодексу України в частині надання платнику додаткового права на повернення помилково сплачених грошових зобов'язань; уточнення двадцятиденного строку (в робочих чи календарних днях) повернення платникам податків помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань.

На законодавчому рівні відсутній порядок і форми притягнення до відповідальності контролюючого органу (чи його працівників) за несвоєчасність подання органу Казначейства для виконання висновку про повернення відповідних коштів з відповідного бюджету, повідомлення та/або неповідомлення платникам податків про суми надміру сплачених митних платежів та механізм безспірного списання коштів державного бюджету.

Зазначене свідчить про необхідність удосконалення законодавства в частині повернення та безспірного списання коштів державного бюджету з метою упередження правопорушень та прийняття неправомірних управлінських рішень органами державної влади.

Надаємо в порядку інформування.

З повагою
Голова

Р.М. Магута

*База митк Д.Ш.
200-43-80*